Vlaams Parlement

858 (2020-2021) – Nr. 3
ingediend op 14 juli 2021 (2020-2021)

Tekst aangenomen door de plenaire vergadering

van het voorstel van resolutie

van Karin Brouwers, Freya Perdaens, Steven Coenegrachts, Manuela Van Werde, Tinne Rombouts en Wilfried Vandaele

over de versterking van het mediawijsheidsbeleid

Documenten in het dossier:
858 (2020-2021)– Nr. 1: Voorstel van resolutie
– Nr. 2: Verslag

verzendcode: CUL

Het Vlaams Parlement,

– gelet op:
  1° het Vlaamse regeerakkoord 2019-2024 (*Parl.St.* Vl.Parl. 2019-20, nr. 31/1);
  2° de beleidsnota Jeugd 2019-2024 van Vlaams minister Benjamin Dalle (*Parl. St.* Vl.Parl. 2019-20, nr. 145/1);
  3° de operationele doelstelling I.1.4. 'Verder uitbouwen van een proactief en toekomstgericht Vlaams mediawijsheid beleid' in de beleidsnota Media 2019-2024 van Vlaams minister Benjamin Dalle (*Parl.St.* Vl.Parl. 2019-20, nr. 144/1);
  4° het verslag van het Rekenhof over het stimuleren van mediawijsheid bij kwetsbare groepen (*Parl.St.* Vl.Parl. 2019-20, nr. 37-A/1) en het verslag van de bespreking ervan (*Parl.St.* Vl.Parl. 2019-20, nr. 37-A/2);
  5° prioriteit 5 'Mediawijsheid' in het Vlaams Jeugd- en Kinderrechten-beleidsplan 2020-2024 (*Parl.St.* Vl.Parl. 2020-21, nr. 478/1);
  6° het onderzoeksrapport 'Naar een mediawijs Vlaanderen: doorlichting van het Vlaams mediawijsheidsbeleid' van Verónica Donoso, Hanne Vandenberghe en Leen d'Haenens (Instituut voor Mediastudies van de KU Leuven, april 2021);

– overwegende dat:
  1° mediawijsheid een belangrijk transversaal beleidsthema is, dat gericht is op alle Vlamingen en waarvoor een toekomstgerichte visie, een structurele aanpak en blijvende financiering noodzakelijk zijn;
  2° de Vlaamse Regering in 2021 een nieuwe beheersovereenkomst met Mediawijs, het Vlaams Kenniscentrum Mediawijsheid, zal sluiten;
  3° er in het toekomstige mediawijsheidsbeleid een duidelijke focus wordt gelegd op de functie van Mediawijs als sterke netwerkorganisatie, die gericht is op de volgende sleutelfuncties:
    a) kennisdeling, het stimuleren van samenwerking met en tussen partnerschappen, de versterking van het engagement en de capaciteitsopbouw van partnerorganisaties;
    b) informatieverstrekking aan beleidsmakers ten behoeve van de besluitvorming;
    c) expertise-uitwisseling en -ondersteuning via het organiseren en coördineren van de ondersteuning van bestaande initiatieven, expertise-uitwisselingen, activeren van netwerken en opschalen van goede praktijken;
  4° de onderzoekers van het Instituut voor Mediastudies van de KU Leuven in hun onderzoeksrapport aangeven dat een decretale verankering van het mediawijsheidsbeleid in het Mediadecreet niet noodzakelijk is om de prominente plaats van mediawijsheid, het beleid daarover en de rol van Mediawijs als netwerkorganisatie, als project binnen imec (Interuniversitair Micro-elektronicacentrum) duurzaam vorm te geven en het veel belangrijker achten om samen te werken rond mediawijsheid en digitale inclusie vanuit de verschillende beleidsdomeinen;
  5° de onderzoekers uitdrukkelijk wijzen op de gevaren van een te grote versnippering in het beleid en het gebrek aan evaluatie van initiatieven en projecten in Vlaanderen;
  6° de onderzoekers daarom een sterkere focus bepleiten in het mediawijsheidsbeleid, waarbij het huidige Mediawijs Competentiemodel dat Mediawijs hanteert, verder wordt uitgebouwd, alsook de succesvolle opleidingen tot mediacoach, die zich richten op professionelen die hun organisatie een versnelling hoger willen laten schakelen op het vlak van digitale media en mediawijsheid;
  7° de onderzoekers voorstellen om daarnaast ook trajecten aan te bieden in verschillende sectoren, en daarbij samenwerking en uitwisseling te stimuleren vanuit inspirerende invalshoeken;

8° de onderzoekers uitdrukkelijk de aanbeveling formuleren dat er beter beleidsdomeinoverschrijdend moet worden samengewerkt, waarbij Mediawijs een prominentere rol moet opnemen als netwerkorganisatie, door alle mediawijze initiatieven van partnerorganisaties beter te coördineren en te stroomlijnen, en daarnaast ook duurzame partnerschappen te stimuleren met overkoepelende organisaties in tal van sectoren, zoals bibliotheken, mediabedrijven, jeugd- en cultuurorganisaties enzovoort;

9° het mediawijsheidsbeleid volgens de onderzoekers prioritair moet inzetten op kwetsbare groepen. De COVID-19-crisis heeft immers aangetoond dat er een alsmaar groeiende digitale kloof ontstaat. Vandaar dat de Vlaamse Regering Mediawijs extra middelen heeft toegekend, zowel via het corona-noodfonds Jeugd als via de relancemiddelen Media, onder meer ter bevordering van e-inclusie van kinderen en jongeren in kwetsbare situaties;

– vraagt aan de Vlaamse Regering om bij het sluiten van de beheersovereenkomst met Mediawijs 2022-2025:

1° de transversale ambitie voor het mediawijsheidsbeleid als kompas te hanteren. Het transversale karakter van mediawijsheid veronderstelt coördinatie vanuit het beleidsdomein Media met als doel om op termijn over alle beleidsdomeinen heen een gemeenschappelijke visie over mediawijsheid te ontwikkelen;

2° ervoor te zorgen dat de continuïteit van de opdracht van Mediawijs zich verder kan ontwikkelen. Mediawijs moet een coördinerend, innovatief, activerend, eigentijds en kruisbestuivend Vlaams kenniscentrum zijn. Daarbij moet Mediawijs:

a) verder bouwen op bestaand beleid om de mediawijsheid effectief te bevorderen in tijden van voortdurende technische en digitale veranderingen;

b) de mediawijze competenties van de Vlaamse burgers versterken. Het moet hun de nodige tools aanreiken zodat ze zich participatief en weerbaar kunnen opstellen in de snel veranderende gemediatiseerde samenleving. Daarbij moet prioritair aandacht gaan naar het versterken van de online-integriteit. Problematieken als cyberpesten in al zijn verschijningsvormen, haatspraak, polarisering, gebrek aan nieuwsvaardigheden (desinformatie, deepfake) en de schending van de privacy moeten voldoende belicht worden. Ook moet Mediawijs inspelen op voorbeelden uit de actualiteit die de gevaren aantonen van elk van die thema's;

c) extra inzetten op e-inclusie zodat iedereen mee is in het mediawijs-heidsbeleid, en zelf of via partnerorganisaties lacunes detecteren en daar gepast op reageren;

3° een goede monitoring te garanderen van de activiteiten van Mediawijs ter uitvoering van het opgelegde of afgesproken doelstellingenkader. Zo moet Mediawijs de opdracht krijgen om te blijven meewerken aan grootschalige internationale onderzoeken, alsook aan onderzoeken in Vlaanderen zoals Apestaartjaren bij kinderen en jongeren tussen 6 en 18 jaar. Daarnaast moet Mediawijs de samenwerking met de Digimeter voor jongeren vanaf 16 jaar voortzetten, omdat het om een belangrijke tool gaat voor het ten volle benutten van het aanbod van Mediawijs;

4° te blijven investeren in een eigentijds aanbod van Nieuws in de Klas. Daarvoor moeten ze de dialoog aangaan met leerkrachten en met kinderen en jongeren. Ze worden daarbij niet alleen in hun rol van nieuwsge-bruikers aangesproken, maar ook in die van nieuwsmakers (ook buiten de schoolmuren). Het is daarbij wenselijk om de impact van Nieuws in de Klas op het ontwikkelen van de mediacompetenties bij leerlingen te meten op basis van kwantitatieve indicatoren;

5° de opleidingen tot mediacoach te behouden als een essentieel onderdeel van het takenpakket van Mediawijs, omdat mediacoaches als sleutelfiguren inzetbaar zijn in verschillende domeinen, waaronder onderwijs, welzijn, opleiding en jeugdwerk, en derhalve cruciaal zijn om mediawijsheid crosssectoraal te organiseren. Daarbij is het belangrijk om via structureel opgezette partnerschappen en cofinanciering de opleidingen tot mediacoach meer op maat van de partnerorganisaties en hun specifieke behoeften te ontwikkelen, en het programma aan te passen aan de verschillende doelgroepen;

6° een permanente dialoog te organiseren met alle actoren in het mediawijsheidsbeleid: kinderen en jongeren, groepen en individuen in kwetsbare situaties, opvoeders en begeleiders. De initiatieven, acties en projecten van Mediawijs moeten daarbij op een diepgaande manier worden geëvalueerd via onder meer een gebruikersbevraging;

7° Mediawijs de opdracht te geven om actief te participeren aan Europese en federale onderzoeken en initiatieven die bijdragen aan de doelstellingen van het Vlaamse mediawijsheidsbeleid;

8° voor Mediawijs in een voldoende stabiele financiering te voorzien als noodzakelijke voorwaarde om de vooropgestelde ambities te realiseren.